5). Coins from the 17th–20th centuries, many of which were John II Casimir Vasa shillings, were also found, alongside some bullets and merchant seals. The excavation also identified several features, some of which can be attributed to the manufacturing activities (likely pottery) that took place on the site between the end of the 16th and the mid-17th century. Such activities were typical of this part of Užupis during the period in question, and artefacts attesting to these activities have been found in other plots surveyed in the vicinity. The masonry cellars of two buildings erected at the end of the 18th century were also found (Figs. 6, 7). At that time, the nature of construction in the wider area was, and still is to some extent, dominated by homestead-type buildings and agrarian activities.

Liudvikas Vasiliauskas,
Vida Kliaugaitė

Liepkalnio ir Pelesos gatvių sankryža

2023 m. liepos mėnesį Vilniaus mieste, skvere ties Liepkalnio ir Pelesos gatvių sankryža, buvo atlikti žvalgomieji tyrimai. Sklype planuojami viešosios erdvės sutvarkymo darbai, numatyta įrengti poilsio ir žaidimų aikšteles, laiptus, pasivaikščiojimo takus ir bendruomenės aikštelę. Žvalgomųjų tyrimų metu tirti 9 šurfai, iš viso 41 m^2 plotas.

Skvero teritorijoje anksčiau tyrimai nebuvo vykdomi. Šalia skvero PR pusėje esančio namo Liepkalnio g. 1 kieme 1993 m. buvo vykdyti žvalgomieji tyrimai. Buvo ištirti 9 šurfai, bendrai 28 m^2 plotas. Tyrimų metu aptiktas 3,3–4,3 m storio XVI–XVII a. kultūrinis sluoksnis *(ATL 1992 ir 1993 metais*, 1994, p. 250–251). 2007 m. Liepkalnio g. 1 priešais PR fasadą ir kieme buvo vykdyti žvalgymai 42,5 m ilgio transėjoje iki 2,7 m projektinio gylio. Žvalgymų metu aptikti XVII–XVIII a. datuojami supiltiniai sluoksniai *(ATL 2007 metais*, 2008, p. 441–442). 2014 m. Liepkalnio g. 3 buvo ištirti 6 1,5x1 m dydžio šurfai – iš viso 9 m^2 plotas. Tirtuose šurfuose fiksuotas 2,2–2,5 m storio XVII–XX a. datuojamas supiltinis kultūrinis sluoksnis *(ATL 2014 metais*, 2015, p. 432–434).

Aušros vartų priemiestis prie Medininkų kelio (dabartinė Liepkalnio gatvė) minimas jau XV a. 1432 m. didysis kunigaikštis Žygimantas Kęstutaitis leido stačiatikiams įkurtose kapinėse pastatyti cerkvę (vieta nežinoma) (*Visuotinė lietuvių enciklopedija*, V., 2011, t. XIX Pre–Reu, p. 565). XVIII a. I pusėje sudarytame Fiurstenhofo Vilniaus miesto plane matyti, kad šios gatvės dalis už dabartinio geležinkelio tilto buvo užstatyta mediniais ir nedideliais mūriniais namais, kurie stovėjo vienas šalia kito. XVIII a. pabaigoje kilęs gaisras sunaikino didžiąją dalį šių namų (*ATL 2014 metais*, 2015, p. 432).

Visuose tirtuose šurfuose buvo fiksuoti XIX–XX a. 1,3–3,5 m (ir daugiau) supiltiniai, griuvenų sluoksniai, tarp jų pasitaikė ir ankstyvesnių (datuojamų XVII–XVIII a. radinių). Šurfe 3 buvo fiksuota į įžemį įgilinta struktūra su XVII a. radiniais – keramikos šukių, ornamentuotų horizontaliomis linijomis, dengtų (gelsva, žalia, ruda) glazūra (1 pav.).

Šurfuose 4, 5, 6, 8 ir 9 (2 pav.) aptikti mūrinio užstatymo fragmentai, jie buvo fiksuoti 0,5–1,4 m gyliuose nuo esamo žemės paviršiaus. Mūrų fragmentai daugiausia buvo pastatyti iš gelsvų plytų, kurios buvo rištos kalkių skiediniu, kai kur su cemento priemaiša (šurfuose 4 ir 9). Šurfe 8 fiksuota įgriuvusi rūsio (?) dalis. Šurfuose 6, 8 ir 9 (2 pav.) fiksuoti grindinių ar nuogrindų fragmentai, jie buvo sudaryti iš 5–27 cm skersmens akmenų. Šurfe 2 dugne, po

1 pav. Šurfe 3 įgilintoje struktūroje aptiktos XVII a. datuojamos keramikos šukės. T. Lekavičiaus nuotr.

Fig. 1. 17th-century pottery found in the fill of a feature in test pit 3.

2 pav. Šurfe 9 fiksuoti mūrinio užstatymo ir nuogrindos fragmentai iš viršaus. L. Vasiliausko nuotr.

Fig. 2. A top-down view of masonry structures and pavement/drainage slope uncovered in test pit 9.

3 pav. Šurfe 2 fiksuotas lentų klojinys (buvusio rūsio dugnas (?)) iš Š. V. Kliaugaitės nuotr.

Fig. 3. The plank-lined surface (possibly the bottom of a cellar) uncovered in test pit 2, viewed from the N.

XIX–XX a. supiltiniais sluoksniais, 3,5 m gylyje fiksuotas lentų klojinys (buvusio rūsio dugnas (?)) (3 pav.). Aptikti mūriniai užstatymai ir grindiniai ar nuogrindos datuojami XIX a. II puse–XX a. pradžia.

Įžemis fiksuotas 1,5–3,6 m gylyje. Dėl nestabilių supiltinio grunto sienelių ir aptiktų mūrinių užstatymų fragmentų įžemis buvo pasiektas tik šurfuose 2 ir 3, naudojant gruntotraukį šurfuose 5 ir 7.

The Intersection of Liepkalnio Street and Pelesos Street

In 2023, exploratory excavations comprising 9 test pits (41 m^2) were carried out in the square at the intersection of Liepkalnio Street and Pelesos Street. All of the test pits unveiled 19th- and 20th-century backfill, as well as some earlier layers (17th–18th-centuries). The fill of a feature discovered in test pit 3 yielded 17th-century pottery (Fig. 1). The masonry structures uncovered in test pits 4, 5, 6, 8, and 9 (Fig. 2) are associated with the dense 19th-century build-up in the area. Fragments of a stone pavement or a drainage slope were uncovered in pits 6, 8, and 9 (Fig. 2). A plank-lined surface

(possibly the bottom of a cellar) was unearthed in test pit 2 (Fig. 3). The structures and pavements or drainage slopes date to the 19th–early 20th centuries.

Liudvikas Vasiliauskas,
Vytas Tomašauskas

K. Vanagėlio gatvė 4 ir 6

2023 m. liepos mėnesį KPIP atlikto žvalgomuosius tyrimus Vilniaus senamiesčio (UK 16073) teritorijoje, K. Vanagėlio g. 4 ir 6 sklypuose. Teritorijoje projektuojama viešoji erdvė (parkelis, pėsčiųjų takai, mažoji architektūra, vaikų žaidimų aikštelė, transformatorinė). Šiais tyrimais siekta patikrinti archeologinių sluoksnių, struktūrų buvimo galimybę numatomose žemės judinimo darbų vietose.

Iki šiol K. Vanagėlio g. 4 ir 6 sklypuose archeologiniai tyrimai nevykdyti, tačiau gana išsamiai tyrinėti greta esantys sklypai Subačiaus gatvės (iš Š pusės) ir Žiupronių gatvės (iš R pusės). 1981 m. K. Katalynas atliko žvalgomuosius tyrimus Subačiaus g. 21 ir 23 sklypuose (ištirtas 45 m^2 plotas). Fiksuotas 1,7–3,8 m storio XIV pabaiga–XX a. datuojamas kultūrinis sluoksnis (*LIIR*, f. 1, b. 838). 2014 m. R. Žukovskis atliko detaliuosius tyrimus Subačiaus g. 19 sklype (ištirtas 1284 m^2 plotas), fiksuotas 1,4–5,6 m storio XVI–XX a. datuojamas kultūrinis sluoksnis. Tyrimų metu rastas auksinių monetų lobis (*ATL 2014 metais*, 2015, p. 480–488). 2022 m. D. Vaičiūnienė atliko detaliuosius tyrimus ir žvalgymus Žiupronių g. 7 ir 9 sklypuose (ištirtas 3796,5 m^2 plotas), fiksuoti XVI–XVIII a. ir XV a. datuojami archeologiniai sluoksniai. Aptikta 11 mūro konstrukcijų fragmentai: 2 XVII a. gyvenamųjų pastatų rūsiai; 3 XVII a. gamybinės krosnys; 3 XIX a. šildymo ar gamybinės krosnys; XX a. gyvenamojo pastato liekanos ir tvora *(ATL 2022 metais*, 2023, p. 422–429).

2023 m. atliktų tyrimų metu tirti 6 šurfai – 14 m^2 plotas (1 pav.). Šurfuose 1–2 ir 6 archeologinis sluoksnis neaptiktas. Iki 1,1–2,5 m gylio (giliau šurfuose 1–2) supiltiniai XX a. sluoksniai (be archeologinių radinių). 1,8–2,7 m gylyje šurfuose 1–2 pasiektas įžemis – geltonas priemolingas smėlis. Šurfe 2 2 m gylyje atidengtas ŠV–PR kryptimi orientuotas mūras – viena raudonų plytų eilė, rišta cementiniu skiediniu, šurfe 6 1,1–1,6 m gylyje visame plote – mūrinis skliautas – geltono molio plytos, rištos ir apdrėbtos cementiniu skiediniu. Skliaute išlikusi 4x4 cm anga. Į ją įleidus gruntotraukį fiksuota tuščia ertmė.

Šurfuose 3–5 nuo 1,2–1,6 m gylio tirtas 30–50 cm storio XVIII a. datuojamas archeologinis sluoksnis (tamsiai pilka ar juoda žemė, griuvenos, molis) su XVI–XVIII a. radiniais, t. y. buitine keramika, koklių, čerpių, plytų su braukomis fragmentais (2 pav.). 1,7–2,7 m gylyje (giliau šurfe 3) fiksuotas 15–20 cm storio XV a. datuojamas tamsiai pilkos žemės sluoksnis (3 pav.). Jame aptikta keletas smulkių buitinės keramikos šukių, 2 molio tinko gabaliukai, taip pat galvijo dantis, blauzdikaulio fragmentas. Nuo 1,9–2,9 m gylio (giliau šurfe 3) įžemis – geltonas priemolingas smėlis. Taip pat šurfe 3 45 cm gylyje ŠV kampe atidengtas ŠR–PV kryptimi orientuotas mūras – geltono molio plytos, rištos cementiniu skiediniu. Mūro apačia fiksuota 1,2 m gylyje.

Apibendrinant pasakytina, kad K. Vanagėlio g. 4 ir 6 sklypuose (didžiojoje jų dalyje) yra susiformavę ir išlikę XV–XVIII a. datuojami archeologiniai sluoksniai (1 pav.), taip pat XX a. I pusės mūrinio užstatymas, jo liekanos. Aptikti archeologiniai radiniai (106 vienetai) perduoti į LNM.